

Legeattester for fritak fra smartmåler er fortsatt fullt lovlig

Denne teksten ble først publisert på <http://einarflydal.com> den 23.04.2018

Forvirringen er stor. Mange tror at Legeforeningen og deretter Helsedirektoratet gikk ut og "forbød legene å skrive ut legeattester mot smartmålere".

Det gjorde de slett ikke. Leger får fortsatt lov til å skrive ut attest for pasienter som vil søke fritak fra installasjon av smartmåler (AMS).

Bør de skrive ut slike attester? Er det hensiktsmessig? Hvordan skal en attest formuleres?

Her er mitt forsøk på å rydde opp i rotet, og forklare detaljene:

Alt innhold

Søk i alt innhold

Helsedirektoratet.no < Nyheter < Legeattest og automatiske strømmålere

Legeattest og automatiske strømmålere

Fastlegar skal ikkje skrive ut legeattest som seier at pasientar har helseplager som skuldast stråling frå automatiske strømmålere. Det er ikkje dokumentert samanheng mellom helseplager og stråling frå slike målarar.

14.03.2018 13:40

www.helsedirektoratet.no 14.03.2018

Du får fortsatt fritak med legeattest

Søknad til nettselskapet med vedlagt legeattest gir fortsatt fritak.

NVE har gjentatte ganger bekreftet at forskriftskravet om at AMS vil være til "vesentlig dokumentert ulempe" - av NVE siden innsnevret til av helsemessig art - i praksis innebærer attest, f.eks. fra lege eller psykolog, og at kravet om attest fortsatt gjelder.

I praksis innebærer denne adgangen som nettselskapet har til å gi fritak, at nettselskapet gjør nettopp det - altså gir fritak. Men dette er altså strengt tatt ikke en plikt slik forskriften er formulert: NVE har med andre ord skjøvet beslutningen fra seg og overlatt den helsemessige vurderingen til nettselskapene. Nettselskapene overlater så vurderingen til legene.

Leger og psykologer kan fortsatt skrive ut legeattester

Leger har fortsatt full adgang og rett til å utstede legeattest som pasienten skal bruke til å søke fritak fra AMS/smartmåler.

Men legene må passe på formuleringene for å unngå konflikt med Helsedirektoratet. Det er ikke vanskelig å få til:

En attest fra lege eller psykolog er fullt akseptabel hvis den sier at pasienten har gitt uttrykk for helseplager som han eller hun mener skyldes smartmåleren - eller skyldes elektromagnetiske felt fra andre kilder som gjør at han/hun frykter plager fra måleren.

Detaljene er som følger:

Beskjeden fra Helsedirektoratet ([Hdir 14.03.2018](http://Hdir.14.03.2018)) er at "Fastlegen skal ikkje skrive ut helseattest som seier at pasienten har plagar som skuldast stråling frå ein automatisk strømmålar." For en slik påstand mener Helsedirektoratet at det ikke er dekning for.

Helsedirektoratet skriver også: "Pasientar som kjem til legen med plager dei meiner skuldast stråling eller elektromagnetiske felt, må bli tatt på alvor. Plagene deira kan være reelle, sjølv om dei ikkje skuldast elektromagnetiske felt" og at "Dersom fastlegen skriv ut ein attest som seier at pasienten har plagar som skuldast ein automatisk strømmålar, vil det vere i strid med

helsepersonellova. "

Helsedirektoratet omtaler også at NVEs krav til fritak er at kunden skal "sende inn attest frå lege eller psykolog som seier at kunden har gitt uttrykk for helseplager som han eller ho meiner skuldast den automatiske strømmåleren" og går ikke imot attester som sier dette.

Det kan de løse ved å vise til pasientens egne vurderinger, slik leger jo ofte gjør i attester.

Legen kommer da ikke i konflikt med NVEs og helsemyndighetenes ulike utspill og signaler med en slik attest og de har ikke selv foretatt en vurdering. Legen har unnlatt å ta standpunkt til hva reaksjonene skyldes, og om slike reaksjoner faktisk kan ha mikrobølget stråling som årsak.

Om det er hold i Helsedirektoratets begrunnelse for forbudet, er en annen sak. Det tar jeg opp i neste bloggpost.

Legeforeningen: - Legeattester burde vært unødig

Da Legeforeningen, ved Almenlegeforeningens Petter Breilin, rykket ut mot attestutskrivningen i diverse media litt før Helsedirektoratet var kommet på banen, var argumentet at siden almenlegene ikke kan teste at pasienten blir syk av strålingen, men bare må stole på pasientens egne vurderinger, kunne pasienten like godt gitt sin vurdering direkte til nettselskapet. Å hente inn en legeattest syntes Legeforeningen er et unødig mellomledd som koster tid og ressurser. Men Legeforeningen ønsket selvsagt å forsvare legenes frihet til å foreta selvstendige vurderinger, og ville ikke instruere sine medlemmer u en slik sak.

I tillegg ble det nevnt at strømselskaper jo slett ikke er utstyrt eller klarert for å ivareta personvernet knyttet til helseopplysninger, og ikke burde ha krav på innsyn i kundens helse. De har ikke konsesjon for slikt, og det bør de heller ikke ha.

Legeforeningens uttalelse falt uten å ta hensyn til at NVE fortsatt forlanger legeattest, og uten å ta standpunkt til om man kan få helseplager - akutt eller på sikt - av mikrobølget stråling.

Leger kommer derfor ikke i konflikt med Legeforeningens syn hvis de skriver ut attester i forbindelse med AMS/smartmålere.

Konklusjon

Konklusjonen er enkelt og greit at leger har full adgang til å skrive legeattester der de gjengir at pasienten hevder at han/hun får helseplager fra elektromagnetiske felt/stråling, og at dette er fritaksgrunn.

Hvis legen likevel ikke vil skrive ut en slik attest, bør du klage. Først til legen, så til kommunelegen og fylkeslegen, til Helsedirektoratet og i siste instans til Sivilombudsmannen.

I mellomtida bør du ikke akseptere noen installasjon av AMS/smartmåler uten at kommunikasjonsmodulen er fjernet.

Andre ting å merke seg

Jeg får stadig spørsmål om temaene jeg summerer opp nedenfor. De er nyttige å kjenne til:

Fritak gjelder bare radiokommunikasjonen og er midlertidige

Fritaket gjelder i praksis bare *radiokommunikasjonen*. Det vil si at måleren skiftes uansett, men at

sender og innebygd antenne fjernes (deaktiveres fysisk) før montering av den nye måleren.

Dersom måler alt er montert før man får fritak, kan deaktivering gjøres i etterkant. Det bør gjøres snarest mulig, ettersom en del blir syke av innkjøringsfasen, mens andre blir det etter en tid. (En kjent sak i forbindelse med miljøgifter: terskelverdier overskrides, og følsomheten beholdes etterat eksponeringen reduseres.)

Alle fritak er midlertidige. Hva som skal skje seinere, avgjøres en gang etter 1.1.2019. Jeg tipper at det i praksis betyr en gang etter 2020, når utrullingene skal være nådd 80% i de land i EU/EØS som innfører AMS.

Spesialtilpassede løsninger er mulig og anbefalt av NVE

Når antennen kommer lengre bort fra boligen, svekkes signalstyrken som når boligen (men ikke nødvendigvis den biologiske virkningen). Settes det opp retningsantennene, kan det skjermes langt mer. For noen er dette nok til å fjerne *akutte* helsevirkninger. Hvor mye det påvirker langsiktige virkninger kan ingen svare på - det er for komplisert. Så om du vil akseptere slike løsninger, avhenger av hvilken eksponering du vil - og kan - akseptere.

Nettselskapene er blitt oppfordret av NVE til å finne tekniske tilpasninger, og ser nå ut til oftere å gå i dialog med kundene og forsøke å finne løsninger der antennen plasseres lengre bort fra kunden. Det er i det minste en start på en erkjennelse av problemet. Kabling mellom målere og eksterne - eventuelt retningsbestemte - antenner er hyllevarer. Men f.eks. har HafslundNett valgt en Aidon-måler som ikke kan kables. Da må evt Aidon utvikle en egen løsning, eller målerne skiftes.

NVE og netteierne krever at kunden skal betale for slike tilpasninger.

Ikke fritak for naboer og pårørende, eller på arbeidsplasser

Selv om man får fritak, gis det ikke fritak som kan beskytte mot radiokommunikasjonen fra *naboers* smartmålere, selv når disse er plassert i tilstøtende vegg, f.eks. i veggen mellom soverom og trapperom, der målerne ofte står.

I slike situasjoner, som er vanlige i boligblokker og flermannsboliger, er fritaket derfor fiktivt med hensyn til helsevirkninger - hva enten disse skulle være reelle eller innbilte: fritaket innebærer i slike tilfeller minimal eller ingen reduksjon av eksponeringen med mindre antennene flyttes bort eller leiligheten skjermes mot målerne.

NVE tillater ikke at nettselskapet at noen innvilges fritak for å ta hensyn til en nabo med fritak. Familiemedlemmer man har omsorg for, får heller ikke fritak for å få pleie av omsorgspersoner som selv har fritak. Det har vært flere ankesaker til NVE og videre til OED, som alle er blitt avslått.

Installasjoner på arbeidsplasser er et kommende problem. Det har dukket opp flere saker der personlig assistent og hjemmepleier ikke kan bli stående i jobben på grunn av reaksjoner på stråling fra smartmålere.